Aspecte sociale în epigrama și cugetarea românească

Editura PRO TRANSILVANIA
Bucureşti, 2003

Scanned with OKEN Scanner

Aspecte sociale în epigrama și cugetarea românească

– culegere întocmită de Victor Macarevici –

Prietenului meu
coleg și camarad
Nicu Neagu –
Vict. Macarevici
în mai 2003

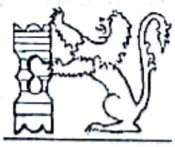

Editura **PRO TRANSILVANIA**
București, 2003

Scanned with OKEN Scanner

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MACAREVICI, VICTOR
Aspecte sociale în epigrama și cugetarea românească / Victor Macarevici. - București: Pro Transilvania, 2003
ISBN 973-8463-19-x

821.135.1-1

Scanned with OKEN Scanner

În epigramă, cea satirică mai ales, putem întâlni şi unele referiri la evoluţia socială, politică, economică şi culturală a societăţii. Criticând unele aspecte negative, ironizând moravuri, ea poate contribui şi la îndreptarea lor. ***Ridendo castigat mores.***

Şerban Cioculescu, referindu-se la epigramă spunea: armă cu trei tăişuri, epigrama, lesne travestită în madrigal sau epitaf, serveşte nu numai ca un divertisment delectant, dar şi ca o unealtă a civilizaţiei, prin stigmatizarea abaterilor de la comportarea demnă în cadrul societăţii.

Scanned with OKEN Scanner

Notă

* Completările din subtitluri şi post-scriptum sunt făcute de doctorul Şerban Milcoveanu.

Scanned with OKEN Scanner

EUGEN ALBU
1940
Asistent medical

Spirala istoriei

De două mii de ani trecuţi
Am fost mereu sacrificaţi
Fiind de-atâtea ori vânduţi,
Dar niciodată cumpăraţi.

TUDOR ARGHEZI
1880–1967
Poet

Inscripţie pe un flacon
(Idiosincrasia reciprocă a politicienilor)

E parcă un făcut ca nimănui
Să nu-i miroasă murdăria lui,
Pe când – pe vrute, pe nevrute –
Parfumul altuia îi pute.

CORNELIU BERBENTE
1938
Dr. inginer, profesor universitar

Probleme

În propaganda ateistă
Probleme încă mai există:
L-au terminat pe Dumnezeu,
Cu dracul însă e mai greu!

Scanned with OKEN Scanner

Statul de drept
(În epoca tranziţiei)

Guvernul ne-a convins că-n stat,
De-acuma totul merge strună:
Puterile s-au separat,
Iar slăbiciunile se-adună!

EFIM BIVOL
1951
Ziarist
Chişinău

Concesii
(„Părintescul“ guvern din epoca „democratică“)

Strigă unu-n piaţa mare:
— Vrea poporul de mâncare!
Parlamentul se adună
Şi-i urează: „Poftă bună!“

VALENTIN BUDE
1876–1933
Profesor

Talpa ţării
(Problema nerezolvată a României)

Ţărănimea-i talpa ţării!
Asta însemnează, oare,
Că pe biata ţărănime
Toţi s-o calce în picioare?

Scanned with OKEN Scanner

ION LUCA CARAGIALE
1852–1912
Scriitor, dramaturg

Unui senator
(Şi politicienilor epocii contemporane)

Cănit? şi crezi că ăsta-i chipul
Să-ntinereşti în adevăr?...
Ca Venerei să fii discipol,
Mai va ceva pe lângă păr!

ALEXANDRU CLENCIU
1913–2000
Artist plastic — caricaturist

Elenei Ceauşescu

În sala de miniştri plină,
Aplauzele curg rafală,
A tras „savanta“ o b.ş.n.
Şi toţi susţin că-i genială.

(Spusă unor prieteni intimi, după o şedinţă
a Cepex-ului - 1982)

P.S.
Elena Ceauşescu născută Măţău, zisă Petrescu a avut mama româncă şi tată biologic comerciant nonromân din oraşul Găeşti.

Hrană la „regim“
(Alimentaţia zisă raţională din epoca istorică Ceauşescu)

M-a întrebat un ins scheletic,
Privind prin lupă la mâncare:
„Regimul este dietetic,
Sau este de exterminare?“

Scanned with OKEN Scanner

SERGIU COJOCARU
Chişinău

Rezumat politic (1989–2002)

Am tot vorbit de pace şi război
Ne-am tot jucat cu focul şi cu harul,
Am păcălit măsura şi cântarul,
Dar mai cumplit ne-am păcălit pe noi.

GHEORGHE CONSTANTINESCU
1941
Tehnician

Autumnală

Toamna vine cu de toate,
Cumpărăm doar ce putem,
Unii pregătesc bucate,
Iar majoritatea... gem.

GEORGE CORBU
1940
Jurist

Ruga pensionarului

Doamne, tu, care ne dai
Cât să nu murim – o turtă –
Fă tranziţia spre rai
Să ne fie cât mai scurtă!

Scanned with OKEN Scanner

Invocaţie
(Marea abilitate a poporului român)

Popor român, mult talentat,
Ai merita o altă soartă,
Devreme ce ai transformat
Chiar şi corupţia în artă.

CORNELIU COSTĂCHESCU

1927
Inginer

Justiţia de tranziţie

Azi nu mai ştii ce să mai zici
De-aceşti justiţiari:
Pe-o uşă intră hoţii mici,
Pe alta, ies cei mari.

P.S.
Hoţii care fură de la particulari îşi duc viaţa în lanţuri; pe când tâlharii poporului trăiesc în aur şi purpură.

Cato (om politic roman)
234–149 î.Hr.

NICOLAE CREVEDIA

1902–1978
Scriitor

Cafeneaua
(Grammatici certant)

La Capşa unde vin toţi seniorii –
Local cu două mari despărţituri:
Într-una se mănâncă prăjituri
Şi-ntr-alta se mănâncă scriitorii.

Scanned with OKEN Scanner

Intrarea trupelor sovietice în Bucureşti

Iată-i! Eliberatorii!
Răguşiţi cu aspre glasuri!
Şapte stele au pe piepturi...
Şi la mână, şapte ceasuri!

P.S.

Mai este oare de mirare pentru ce sub regimul comunist Nicolae Crevedia a fost scos din actualitate şi a trăit ca un ţăran?

PAUL DUMITRESCU

1930

Medic veterinar

Lupta de clasă ceauşistă

Cinismul se vedea pe şleau:
Analfabeţii jubilau,
De câte ori puteau să vadă
Profesori măturând pe stradă!

P.S.

La 11 iunie 1948, la etatizarea spitalului Brâncovenesc, moaşa Peltz*, pe post de politruc, a pus medicii să mătură şi să sape curtea şi a cerut brancardierilor şi îngrijitoarelor să admire spiritul de dreptate al P.M.R.

*Potrivire de nume cu scriitorul I. Peltz.

MIHAI EMINESCU

1850–1889

Poet

De poftiţi

De poftiţi la nemurire
Câtă am – o dau acuşi,
Ca să cumpăr dragei mele
O pereche de mănuşi.

Scanned with OKEN Scanner

CORNELIUS ENESCU

1924

Inginer

Parlamentul, putere în stat

Setoşi de glorii efemere
Şi demagogi, aceşti tribuni!
Aşa se naşte o putere:
Dintr-un noian de slăbiciuni.

Puterea

(E vorba de puterea de stat)

De când o ştim, şi azi şi mâine,
Ca şi-n apusul nostru veac,
Ne zvârle, când şi când, o pâine
Muşcând vârtos din cozonac.

Noi, cei de vârsta a treia

Tineri, oprimaţi de comunism,
Am schimbat a basmului justeţe
Şi trăim acum cu stoicism
Bătrâneţe fără tinereţe.

Dialog cu puterea

Pledăm despre frustrări
Şi despre neajunsuri:
Noi: plini de întrebări;
Ea – goală de răspunsuri.

Scanned with OKEN Scanner

GHEORGHE FUNAR
1949
Economist

Tranziţia umorului — lui Ion Iliescu

La noi dispare şi umorul
C-aşa vrea el, conducătorul:
S-avem mereu, de-acu-nainte
Doar zâmbetu-i de preşedinte.

NICOLAE GHIŢESCU
1919–2002
Medic veterinar

De Sfântul Nicolae

În noaptea asta şprituri n-am,
Mă simt sărac peste măsură,
Mi-aş pune ghetele la geam,
Dar ce mă fac de mi le fură?

STELIAN IONESCU
1922
Tehnician

În vizită în Moldova
(Destinul naţional românesc)

Când — dornic de imagini noi —
Am coborât din munţi — înalţii —
Trecut-am Prutul către voi
Să văd cum flămânzesc şi alţii.

Scanned with OKEN Scanner

La Chişinău

Nici nu mai simt că sunt departe
Şi c-am ieşit din România;
Nici Prutul nu ne mai desparte
Căci ne uneşte sărăcia.

Blestem autohton

Trăind o viaţă-ntreagă, plânsă,
Şi tăinuindu-se durerea,
N-am câştigat nimica, însă
Am amuţit slujind tăcerea...

Mânia lui Dumnezeu

Spuneau bătrânii, când eram copii,
Că Domnu-şi va descătuşa mânia
Pe-acest pământ, prin anul două mii...
Şi — iată! — a-nceput cu România.

ION IONESCU QUINTUS

1875–1933

Jurist

Clopotul Patriarhiei

(Destin naţional românesc)

Auziţi ce jalnic sună
Până-n largul depărtării!
În ecoul lui se-nstrună
Toate chinurile ţării.

Scanned with OKEN Scanner

Ministrului de justiţie
(Este diferenţă între parte şi întreg)

Dacă Tribunalu-acuma
E clădit în piaţa mare,
E ca să se-arate numa'
Că dreptatea-i de vânzare.

MIRCEA IONESCU QUINTUS

1917

Jurist

Regret

Ce folos c-am fost un an
În guvernul Stolojan,
Când visam să fiu ministru
De la Tisa pân-la Nistru!

TITU IONESCU-BOERU

1926

Dr. inginer

În decembrie 1989
(Fauna politică contemporană)

Au apărut aduşi de val
Şi, profitând de cotitură,
S-au căţărat abili pe mal,
Pe malul plin de cască gură.

Scanned with OKEN Scanner

AUREL IORDACHE
1919–1975
Profesor–publicist

Năravuri şi moravuri... istorice

Prin Cameră, nu e mister,
Ducea un drum spre minister –
La dânsul, drumul măreţiei
Trecu prin camera... soţiei.

NICOLAE IORGA
1871–1940
Istoric

La „Convorbiri literare“

O, şefi ai unei generaţii,
Mândrie-a României naţii,
Luceferi răsărind lunar,
Rog convorbiţi mai literar!

CONSTANTIN IURAŞCU
1929
Inginer

Legătura transcendentală

Pantofi cu preţ atât de mare
Îmi sugerează-n mod bizar,
C-o fi suprema răzbunare
A dictatorului cizmar!

Scanned with OKEN Scanner

VASILE LARCO
1947
Inginer

Avatarurile istoriei

Doar cei bătrâni mai pot să spună
Ce-au tras sărmanii moldoveni:
Că s-au culcat cu „noapte bună“
Şi s-au trezit cu „dobrâi deni“!

Apropo de glume

Sunt trecătoare ca o brumă,
Dispar ca valuri mici pe lac,
Doar Lenin a făcut o „glumă“
Ce a ţinut aproape un-veac.

P.S.

Patografia este disciplina care explică prin prisma medicinei şi anume: epidemiile la nivelul guvernaţilor şi psihopatiile la nivelul guvernanţilor. Ceea ce a reuşit să facă Lenin în Rusia şi felul de organizare a U.R.S.S. îşi are explicaţia în diagnosticul medical al lui V. I. Lenin, care a fost paralizia generală progresivă sau sifilisul terţiar, tratat în 1914 la Zurich cu malaria după metoda Walter von Iaureg.

VALERIAN LICĂ
1929
Inginer

Nepotismul în tranziţie

Făcând statistici, uneori
Putem să fim şi patrioţi,
C-avem azi cei mai mulţi nepoţi
La mia de locuitori.

Scanned with OKEN Scanner

VICTOR MACAREVICI

1924

Profesor

Din trecut

(Specificul dictaturilor este de a obliga duplicitatea)

Obosiţi precum eram
Şi sătui de dictatură,
Totuşi ne mobilizam
Şi strigam: Uraaa, cu ură!

Şansa noastră

Curând hoţia-o să dispară,
Spun unii şi-ar putea să jure
Că după-un an, la noi în ţară,
Nu vor avea ce să mai fure.

Turnătorul şi biserica

O frecventa de multe ori
Şi-a fost văzut făcându-şi cruce
Când se ducea de sărbători –
Să vadă cine se mai duce.

P.S.

Aceasta este explicaţia pentru ce Biserica Sfântul Ilie Gorgani a P. C. Sale preotul Vasile Gordon a fost atât de aglomerată cu vizitatori, străini de cartier înainte de 1989.

Edilitară

(Vezi cartierele mărginaşe ale Bucureştiului)

La noi progresul a pătruns
De mult în orice vatră,
Doar strada mea nu a ajuns
În... „epoca de piatră".

(1988)

Scanned with OKEN Scanner

Alegerile parlamentare conform Constituţiei

– Problema este complicată,
Spun unii din alegători,
Votezi la patru ani o dată
Şi te căieşti de mii de ori.

CONSTANTIN MANEA
1958
Jurist

Propuneri

În actuala conjunctură
E de dorit s-avem guverne
C-un Cantemir pe la Cultură
Şi câte-un Ţepeş la Interne.

VASILE MATEI
1934–2002
Inginer

Bugetul

După lupte-ndelungate
S-a votat bugetu-n fine:
Cu ce-au dat la sănătate,
Preoţii vor trăi bine.

Sosirea minerilor la Bucureşti

Veneau în grupuri hotărâte
Şi ca să bată mai cu spor
Aveau, pe lângă răngi şi bâte,
Şi câte-o „coadă de topor"!

Scanned with OKEN Scanner

NICOLAE-PAUL MIHAIL
1923
Scriitor

Apropo de Caracal

Un car cu proşti s-a răsturnat
Într-un oraş destul de mare!
Dar unde-anume s-a-ntâmplat,
Vom şti precis după votare!

GHEORGHE MITROAICA
1938
Dr. fizician

Reminiscenţe
(Nu cumva revine gerul lui Ceauşescu din istorie?)

Comunismul trece,
Dar rămâne gerul
Şi războiul rece
Cu... caloriferul.

OTILIA MORŢUN
1924
Decorator

Condiţia femeii
(Tragedia feminismului contemporan)

Nu sunt pusă pe război,
Dar de-atâtea generaţii
Carul vieţii-l tragem noi
Şi din bici pocnesc bărbaţii!

Scanned with OKEN Scanner

VASILE MOŞNEANU
1911
Tehnician

Fratelui meu, preot

Trăi în cinste şi dreptate,
În viaţă n-a păcătuit,
Dar şapte ani l-au „spovedit“
Cei „buni“ de la... securitate.

NICOLAE MUNTEAN
1927
Ofiţer, tehnician

Trecute ierni
(Gerul lui Ceauşescu din istorie)

Şi blânde-au fost şi nemiloase
Cu lumânări neputincioase
Şi câte una friguroasă...
Că nu-ţi venea să intri-n casă.

NICOLAE NICOLAE
1927
Inginer

Reforma

Nici astăzi nu se ştie-n fine,
Ce-i bun şi cei fraudulos;
C-au croşetat-o-atât de bine...
(Un ochi pe faţă, trei pe dos!)

Scanned with OKEN Scanner

GEO OLTEANU
1927
Inginer

Valurile istoriei

Ne-au dus prin apă şi prin foc
Părinţi şi holde de copaci;
Noi, stâncă, am rămas pe loc,
Dar, vai, cât suntem de săraci!

Democraţia noastră

Afirm în faţa orişicui,
La noi democraţia creşte,
Aristofani avem destui,
Socrate însă ne lipseşte.

CINCINAT PAVELESCU
1872–1934
Jurist

* * *

(Corpul magistraţilor de altădată)

Şi-am colindat întreaga ţară
Cinstit c-o leafă de aprod,
Purtând sub robă o chitară,
Şi-o inimă în loc de cod.

Strofă din poezia: *Cântecul unui greier*

Scanned with OKEN Scanner

Lui Aristide

Cu prilejul unei conferinţe întrerupte de vociferări şi bastoane.

Mărinimia dumitale
Aproape nu se înţelege:
Ai dat studenţilor parale,
Ca să primeşti numai ciomege!

P.S.

E vorba de Aristide Blank, patronul Băncii Marmorosch-Blank şi al tipografiei „Cultura Naţională".

Succesele profesorului Nicolae Iorga în străinătate

Sorbona-ar vrea ca să-l reţie,
Miniştri-n cale-i se prostern...
Dar Iorga vrea supremaţie,
Nu la Paris, ci în Guvern!

P.S.

Nicolae Iorga a fost cel mai puternic creier dat de poporul român, dar confirmă legea că a scrie istoria nu are semn de egalitate cu a face istoria.

AURELIAN PĂUNESCU

1894–1986

Ofiţer – jurist

Unor parveniţi

(Adevăr valabil încă şi astăzi)

În goană, cu viteza toată,
Râzând, m-aţi împroşcat cu tină –
Accept noroiul de sub roată,
Decât acela din maşină.

(1973)

Scanned with OKEN Scanner

GHEORGHE PĂUN-ULMU

1915

Jurist

Geografia tranziţiei

Secetă pe la Ploieşti,
Fraude pe la Oneşti,
Viaţă dulce la Amara
Şi flămânzi prin toată ţara.

GHEORGHE PENCIU

1926

Proiectant — scriitor

Galopul preţurilor

Deşi sunt slab, o arătare,
Şi noaptea gem în somn uşor,
E-aşa de scumpă-o-nmormântare
Că m-am decis să nu mai mor!

Constatare

În drumul spre Olimp, spinos,
Azi fac smerita constatare:
Că cei ce muşcă mai vârtos,
Sunt tocmai cei ce latră tare!

Scanned with OKEN Scanner

NICOLAE PETRESCU
1936
Profesor

Paradoxurile comunismului

Spre-a-şi face cât mai mare parte
Erau, paradoxal isteţi:
Să ne jupoaie ca la carte
Se foloseau de-analfabeţi.

GEORGE PETRONE
1936
Tehnician

Corupţia în România

În ţara noastră-n care poţi
Să spui că cinstea-i o himeră,
Ar fi bucate pentru toţi,
Dar „polonicele" diferă.

În viitorul apropiat

Când vom păşi-n comunitate
Cu surle, fast şi protocol,
Vom ţine mâinile la spate
Să nu se vadă fundul gol!

Nomenclaturiştii cutreierau lumea

Paris... Madrid... New York... În fond
Se vânturau pe mapamond
Cum prevedea chiar imnul lor:
Cei leneşi plece unde vor!

Scanned with OKEN Scanner

Destin istoric

Ne-a fost urzită nouă, bieţi români,
Osânda unei tragice erori:
Plecaţi din Basarabia stăpâni,
Ne reîntoarcem ca vizitatori.

Sergiu Nicolaescu — despre evenimentele din Decembrie 89: a fost revoluţie sau lovitură de stat?

L-am întrebat pe regizor
Şi dânsul prin deducţie,
Mi-a spus ca fin cunoscător:
A fost o... coproducţie!

„Rotirea" ceauşistă a cadrelor

Dac-ar mai fi aceste liste
Am constata că, inerent,
Rotiţii erei ceauşiste
Sunt... învârtiţii din prezent.

C. V. PLĂEŞU
1873–1953
Jurist

Bunicului

Sunt drepturi sacre şi eterne
Ce după moarte se păstrează;
Deşi de mult e mort bunicul,
El la alegeri tot votează.

Scanned with OKEN Scanner

IOAN POP
1937
Filolog

Dialog la înalt nivel
(Întrebare pentru Traian Băsescu)

– La greci căldura-i colosală
şi apelor le scade cota.
– La noi aşa-i o zăpuşeală
că s-a evaporat şi flota!

Revoltă

Iar sunt supărat pe soartă
şi istoria-mi detest –
„munţii noştri aur poartă“
când spre est şi când spre vest...

Victoria socialismului

Luptam ca diferenţa seculară
dintre urban şi rustic să dispară
şi-am reuşit, în numai câţiva ani,
să nu avem în nici un sat ţărani.

Inflaţie

De zece ani aceeaşi e mânia
poporului ce-o duce tot mai greu –
iar umblă o stafie-n România,
moneda inutilă de un leu.

P.S.
Diagnosticul anului 2000 este acelaşi în continuare.

Scanned with OKEN Scanner

VALENTIN SMARAND POPESCU
1928
Economist

Apropo de contractul „Bell“

Cum greu e-al vieţii noastre caier
Mă-ntreb — şi nu e o plăcere —
„De ce-am dori helicoptere,
Când suntem orişicum în aer?“

OLIMPIU RADU
1930
Tehnician

Apropo de datele satistice

Când vieţile — ce truc sinistru —
Cu-atât la sută-s mai decente,
Aş vrea să văd un prim ministru
Mâncând o ciorbă de procente.

ELIS RÂPEANU
1939
Lector universitar — dr. în filologie

Indicaţii preţioase

Îl roagă dânsul pe-al său camarad,
Pe Scaraoţchi cel incorigibil,
Să mai reducă flăcările-n iad,
Că se consumă prea mult combustibil!

Scanned with OKEN Scanner

Vârsta a III-a în primele rânduri după revoluţie.

Revoluţia-i scânteia
Ce împins-a vârsta-a treia
Din REGIM TOTALITAR
În regim alimentar.

MIHAI SĂLCUŢAN

1946

Jurist

Acces la dosarele securităţii

Tu poţi să afli din dosar
Toţi turnătorii mari sau mici,
Dar te previn, să fie clar:
Pe mulţi vei pierde din amici.

Pluripartidism

Cu morga bine studiată,
Dar cu privirile avide,
Tovarăşii de altădată
S-au risipit... în „N" partide!

Davai...

Pe ce pune rusul mâna,
Mai ales dacă-i de aur,
E pierdut pe totdeauna,
Amintiţi-i de tezaur!

P.S.

Este vorba de Tezaurul de aur şi bijuterii pe care în noiembrie 1916 ruşii ni l-au luat pentru păstrare, în calitate de buni aliaţi.

Scanned with OKEN Scanner

VIRGILIU ŞCHIOPESCU
1922–1997
Economist, profesor universitar

La noul magazin privatizat „Titan“

Făcându-şi cruce, taica popa
Aşa descrise prăvălia:
– 'Năuntru e ca-n Europa,
Afară e ca-n România!

Dialog

– Mai 'nainte, tuşă Lina,
Ce-a fost oul sau găina!
– Cum să-ţi spun eu măi nepoate,
Înainte au fost de toate!

EFIM TARLAPAN
1944
Ziarist – scriitor

Doina românului din Republica Moldova

Vremile nu mă răsfaţă
Astăzi, ca şi-odinioară,
Într-o ţară fără viaţă,
Duc o viaţă fără... ŢARĂ.

Din Basarabia

La izvoarele cu ape
Dulci ca limba românească,
Cerbii vin să se adape.
Porcii să se bălăcească.

Scanned with OKEN Scanner

CONSTANTIN TĂNASE
1880–1945
Actor

După intrarea trupelor sovietice în România

Era rău cu der, die, das,
Da-i mai rău cu: davai ceas.
Davai ceas, davai soţie,
Niharoş tovărăşie!

AL. O. TEODOREANU (Păstorel)
1894–1964
Jurist – scriitor

* * *

(Noua intelectualitate progresistă)

Din Banat până la Iaşi
Se resimte lipsa sării,
Fiindcă cei mai mulţi ocnaşi
Au ajuns la cârma ţării.

După Congresul XX al U.R.S.S.
(februarie 1956 – după moartea lui Stalin)

La Kremlin s-a dat semnalul
Şi-am văzut c-aşa stă treaba:
Ani şi ani pe „Genialul“
L-am pupat în fund degeaba!

Statuii ostaşului sovietic

Soldat rus, soldat rus,
Te-au ridicat atât de sus,
Ca să te vadă popoarele...
Sau fiindcă-ţi put picioarele?

Scanned with OKEN Scanner

MIHAI TEOGNOSTE

1942

Inginer

Greve

Cu cei din '33 ne comparăm
Şi ne încearcă-o undă de ruşine
Că, după cum mâncăm şi cum votăm,
Oricum, tot cei de-atunci stăteau mai bine.

CONSTANTIN TONE

1933

Economist

Moş Gerilă

Era bătrânul tare bun,
Şi n-am motive să îl critic;
Lucra pe lângă Moş Crăciun
Doar ca locţiitor politic!

Buboiul interetnic

Cu un buboi precum acesta
Necazuri cu nemiluita:
Când coace lângă Budapesta
Şi crapă tocmai la Harghita!

Scanned with OKEN Scanner

GRIGORE VASILE
1929
Inginer

În pas cu moda

Pensionarul, cam sinistru,
Negociază-n gând mereu:
La bani, cu domnul Prim Ministru,
La ani cu bunul Dumnezeu.

GEORGE ZARAFU
1933
Profesor – editor

Import de grâu
(Schimburile comerciale din anii 1945–1947)

Vin vapoare-n România!
Vin cu grâu american!
Ruşii ni-l dădeau, se ştie,
Tot pe cel din Bărăgan!

Magazinele

Sunt cam pofticios de gură,
Dar ce văd de câţiva ani?
Ieri – pentru nomenclatură,
Astăzi – pentru cei cu bani!

Scanned with OKEN Scanner

ANONIM

Lui Lucreţiu Pătrăşcanu,
autorul cărţii ***Sub trei dictaturi***

În cartea ta am constat
Că-n dictaturi arunci cu piatra,
În timp ce blând şi democrat
Ne pregăteşti pe cea de-a patra!

1945

P.S.

Lucreţiu Pătrăşcanu a fost victima atât a fanatismului cu care a crezut în comunism, de aici şi unele greşeli pe care le-a făcut, cât şi a superiorităţii intelectuale faţă de alţi comunişti, stârnind astfel invidia.

CORNELIU ZEANĂ

1939

Medic, profesor universitar

Unui cuplu

El demiurg n-a fost să fie –
Dar ea a fost demiurgie!

NICOLAE DĂRĂBANŢ

1932

Ofiţer

Doamne, fii îndurător
Şi ne-ascultă rugile:
Cum l-ai luat pe dictator,
Nu uita şi slugile!

Scanned with OKEN Scanner

CUGETĂRI

Şi în cugetări putem întâlni unele referiri la evoluţia socială, economică, politică şi culturală a societăţii. Fie că evidenţiază neajunsuri, fie că elogiază fapte, ele au darul de a insufla dragostea de neam.

Doamne, dacă e fărădelege
Focul de-a iubi pe cei de-un sânge,
Dintr-o mie de tâlhari m-alege
Urcă-mă pe roată şi mă frânge.

Nichifor Crainic

Şi totodată a menţine vie speranţa noastră într-un viitor mai bun. Fiindcă fără această speranţă...

Că-nvins nu eşti atunci când sângeri,
Nici dacă ochii'n lacrimi ţi-s.
Cele mai crâncene înfrângeri
Sunt renunţările la vis.

Radu Gyr

Scanned with OKEN Scanner

Un gând s-avem în numele
Românului popor,
Aprinşi de dorul gloriei
Şi-al patriei amor!

Imnul lui Ştefan cel Mare — Vasile Alecsandri

Eu de câte ori aud doina, îmi pare că aud Moldova plângând după gloria sa veche.

Opere vol. IV — Vasile Alecsandri

Cât vor călca străinii în ţară de români
Ei robi vor fi în ţară, dar vecinic nu stăpâni!

Cele mai frumoase scrisori — Vasile Alecsandri, 1821—1890

ꕥ

Sămânţa corupţiei se află în însăşi răutatea sistemului.

Sfinţii Îngeri — Maica Alexandra (Principesa Ileana) ... 1991

ꕥ

Cine nu are ţara în inimă, zadarnic o caută pe hartă.

*

Nimic nu se zămisleşte din nimic.

Popasuri la vetrele istoriei — Dumitru Almaş, 1908—

ꕥ

Ţara noastră nu are ce face cu tineri îmbătrâniţi; ei îi trebuiesc bătrâni, mulţi bătrâni însă tineri.

Semne cu creionul 1926—1928 — Tudor Arghezi, 1880—1973

ꕥ

Scanned with OKEN Scanner

Mărire celor ce păzesc datinile naţionale. Prin dânşii nu va pieri din noi sentimentul de evlavie, de pietate, de dreptate şi de unire ce sunt baza puternică pe care se razimă fiinţa şi fericirea unei naţii.

Opere vol. II – Gheorghe Asachi, 1788–1869

ꕥ

Lupta pentru existenţa naţiunei noastre îşi condiţionează victoria sa de mai mulţi factori. Cel mai eficace, conform timpului nostru, este cultura.

Gazeta Transilvaniei – Gheorghe Bariţiu, 1812–1893

ꕥ

Apărarea intereselor limbii româneşti e una din garanţiile viitorului nostru naţional şi prin urmare o sfântă datorie patriotică.

Scrisori către Nicolae Iorga, vol. II – I. A. Bassarabescu, 1870–1952

ꕥ

Sunt suvenire care trebuesc neîncetat chemate în memoria poporului pentru a-i sluji ca termen de comparaţie între starea lui prezentă şi trecutu-i glorios.

Opere, vol. I – Nicolae Bălcescu

*

Aceasta este soarta nenorocită a naţielor care se bizuiesc în străini iar nu în ele înseşi; şi astfel a fost şi soarta Ţărilor Române, câtă vreme nu se vor împuternici prin unitatea naţională.

Cf. Gr. Tocilescu – Nicolae Bălcescu, 1819–1852

ꕥ

Scanned with OKEN Scanner

Inima Românilor a bătut todeauna pentru libertate.

Culegere de texte – Simeon Bărnuţiu, 1808–1864

ꕥ ◈ ꕥ

Nimic nu e aşa de tare ca trecutul. Pe acela nimeni şi nimic nu-l poate schimba.

Duhul eresului – Lucian Blaga, 1895–1961

ꕥ ◈ ꕥ

Oamenii din cartierele periferice ale Chişinăului nu te întâmpină cu pistoale şi cuţite. Când fac rost de o bucată de pâine o rup în două cu mâna.

Ţară de piatră, de foc, de pământ –1939 – Geo Bogza, 1908–1993

ꕥ ◈ ꕥ

Prin fapte mari un popul e-n drept liber să fie.

Opere IV – Dimitrie Bolintineanu

*

Nu e fericire individuală când ţara nu va fi fericită.

Programa, *în „Dâmboviţa" I* – Dimitrie Bolintineanu

*

Fericirea unei naţii atârnă de instituţiile sale: pe cât vor fi drepte şi sociabile, pe atât naţia se va dezvolta şi va lua caracter stabil şi grandios.

Popolul suveran – Dimitrie Bolintineanu, 1819–1872

ꕥ ◈ ꕥ

Nu este un al doilea popor în bătrâna Europă a cărui istorie să se constituie din atâtea minuni. Astăzi se înfăptuieşte cea mai mare din toate aceste minuni: unirea politică a tuturor românilor.

Drapelul XVIII 1918 – Valeriu Braniştе 1869–1928

ꕥ ◈ ꕥ

Scanned with OKEN Scanner

Lecţia trecutului ne întăreşte în credinţa că nimic nu este pierdut cât timp păstrăm neînduplecată şi neştirbită cunoştinţa legăturii veşnice dintre acest neam şi pământul său.

Apelul la rezistenţă în faţa amputărilor teritoriale 1940 –
Gheorghe I. Brătianu, 1898–1953

Îndrăzneala întru cele bine chibzuite.

*

Vă aşteptam de o mie de ani şi aţi venit să nu ne mai despărţim niciodată...

Cuvinte cu care a salutat delegaţia transilvăneană venită
la Bucureşti să prezinte hotărârile de la Alba Iulia
„Foaia poporului" Nr. 5, 1918
Discursuri – Ionel I. C. Brătianu, 1864–1927

Trăim într-o societate unde încă îi trebuie cuiva, fără nume de familie ori fără avere, de două ori minte ca să nu treacă drept prost.

Corespondenţă – Ion Luca Caragiale, 1852–1912

Româneşte-aşa a fost
Să te-nduri, după putere,
Să fii bun cu cel ce-ţi cere
Milă şi-adăpost.

Opere vol. III – George Coşbuc, 1866–1918

Armata română este puterea, este viitorul patriei noastre. Nu scăpaţi niciodată din vedere această înaltă misie.

Monitorul oficial al Moldovei 1860 –
Alexandru Ioan Cuza, 1820–1870

Scanned with OKEN Scanner

Arta – dar adevărata artă – este ţărmuită în graniţele etnice ale unui popor şi este unica graniţă a unui popor.

Opere vol V – Barbu Ştefănescu Delavrancea, 1858–1918

ꕥ ◈ ꕥ

Măsura patriotismului nostru va fi dată de faptele pe care vom avea ocaziunea de a le împlini în viitor; iar nu de profesarea nimic costisitoare a unor idei pe care individul şi le alege după plac.

Cuvântare ca student la Viena – Mihai Eminescu
Din şedinţele ***„Societăţii România Jună"***

*

Cine vrea a şti adevărul să se întoarcă spre trecut.

Fragmentarium – Mihai Eminescu

*

Fiecare e rezultatul unei idei, ce trăieşte într-un timp oarecare, fiecare e expresiunea timpului său.

Fragmentarium – Mihai Eminescu

*

Fiecare popor şi fiece epocă stă pe umerii vremilor trecute.

Fragmentarium – Mihai Eminescu

*

Moravurile fără legi pot totul, legea fără moravuri aproape nimic.

Opera politică 2 – Mihai Eminescu

*

N-avem oşti, dară iubirea de moşie e un zid
Care nu se-nfiorează de-a ta faimă Baiazid!

Scrisoarea III – Mihai Eminescu, 1850–1889

ꕥ ◈ ꕥ

Scanned with OKEN Scanner

E unul care cântă mai dulce decât mine?
Cu-atât mai bine ţării şi lui cu-atât mai bine.
Apuce înainte s-ajungă cât mai sus,
La răsăritu-i falnic se-nchină-al meu apus.

Din poezia ***Unor critici*** (1883) – Vasile Alecsandri, 1821–1890

Ce-i valoarea?
Este scopul urmărit în viaţă prin cunoaştere şi creaţie.

*

Nu după rezultat se măsoară virtutea, nici chiar după eforturile depuse şi jertfele consimţite.
Ci după cât ideal a fost şi ce ideal s-a voit.

George Furdui, Preşedintele Studenţimii Creştine Române 1934–1936

*

Idealismul realist în faza de opoziţie şi realismul idealist în faza de guvernare.

Discursul de deschidere al Congresului Naţional Studenţesc, din 1/3 aprilie 1936, Tg. Mureş – George Furdui, 1910–1939

Mă impresiona pământul Basarabiei, ostenitorii gliei basarabene, dealurile basarabene onduloase şi cu heleşteie în preajmă, bisericile cu turle verzi, casele şi ogrăzile, şi peste toate nu ştiu ce suflu trist şi molcom de legendă cu sfinţi şi martiri, parte din bucoavnele bisericeşti, parte din cronicile Moldovei.

*

...cu veacuri bătute de toate mâniile cerului şi ale năvălirilor, este creanga de corn, din această vânjoasă familie de îndurători şi de mucenici, care umple toată ţara Basarabiei.

Zile basarabene 1933 – Gala Galaction, 1879–1961

Scanned with OKEN Scanner

Biserica nu este numai un folos, determinant al disciplinei morale, supremul temei al ordinei cetăţeneşti, ci şi un hotărât criteriu de naţionalitate.

Mustul care fierbe – Octavian Goga

*

Cinstiţi cartea cu cinstea ce se cuvine Evangheliei (...). De la marginile vieţii noastre trudite, lăsaţi moştenire nepoţilor această cinste şi ei vă vor binecuvânta mai târziu unde hodiniţi.

Pagini 53 – Octavian Goga

*

Vai de cel ce-şi pierde ţara.

Poezii – Octavian Goga

*

Între neamurile acestei ţări poporul nostru e acela care trăieşte de veacuri în cea mai strânsă frăţietate cu glia.

Ţara uitată – Octavian Goga, 1881–1938

ꕥ ◈ ꕥ

Îmbrăcaţi casele voastre de-ar fi palate, de-ar fi colibe, în podoaba tricolorului românesc, decât care în lumea această nu este nimic mai frumos.

Femeia română, *„Românul" I, 1911* – Vasile Goldiş, 1862–1935

ꕥ ◈ ꕥ

Omul fără patrie, e ca un copil fără mumă, de aceea nu te îndepărta de ţara ta.

*

Iubirea de patrie, patima cea mai cinstită, ca o datorie firească ce-ţi aduce cinstea cea mai mare.

Povăţuiri pentru buna-cuviinţă *(Antologia dr. Gh. Paraschia)* – Iordache Golescu, 1768–1848

ꕥ ◈ ꕥ

Scanned with OKEN Scanner

Fie pâinea cât de rea
Tot mai dulce mi se pare, când o ştiu din ţara mea

Dramaturgia vol. I – Bogdan P. Hasdeu, 1838–1907

ꕥ ◈ ꕥ

Unicul dor al vieţii mele este să-mi văd naţiunea mea fericită.

Transilvania XXVIII – Avram Iancu, 1824 –1872

ꕥ ◈ ꕥ

Fiecare moment istoric îşi are forma lui de viaţă, iar oamenii sunt legaţi de ea.

*

Când un popor căpătă conştiinţa de sine, încetează de a fi popor şi devine o naţiune, adică o realitate spirituală.

*

O naţie poate să moară dar nu se poate schimba, cum se schimbă un popor.

Fenomenul legionar – Nae Ionescu, 1890–1944

ꕥ ◈ ꕥ

Existenţa naţională a neamului românesc întreg şi neştirbit este o chestiune vitală pentru toţi românii.

Românul XXXIV – Take Ionescu, 1852–1922

ꕥ ◈ ꕥ

Dacă n-am putut plăti atunci răul ce ni s-a făcut, de-atâta s-avem grijă: măcar să nu uităm!

*

Acel ce-şi părăseşte ţara pentru una mai înaintată seamănă cu omul care şi-ar alege altă mamă printre femeile mai chipeşe.

Cugetări – Nicolae Iorga

Scanned with OKEN Scanner

Oriunde e o fărâmă din neamul nostru de ea trebuie să ţinem seama întâi.

Oameni I – Nicolae Iorga

*

„...sunt mai mult decât nişte ţărani obişnuiţi. Din cele mai vechi vremuri ei au avut acest mal de Nistru. Coborâtori de adevăraţi boieri, mazili cu sânge bun în în vinele lor, ei se simt acasă, cu neputinţă de clintit, plugari şi domni ai ţarinelor, stăpâni ai cirezilor şi turmelor. În trecut ei erau grănicerii viteji ai marginii de apă, singurii păzitori ai vadurilor... gata oricând să frângă cu pieptul lor voinic valul de cotropire.

Neamul românesc în Basarabia, *Bucureşti, 1905* – Nicolae Iorga, 1871–1940

Nu vom avea artă şi literatură dacă nu ne vom adăpa la izvoarele naţionalităţii noastre.

Opere II – Mihail Kogălniceanu

*

Trecutul şi prezentul nostru sunt chezăşia viitorului.

Documente – Mihail Kogălniceanu

*

Numai o ţară care are mulţi proprietari este tare; căci numai acolo unde este răspândită iubirea pământului este răspândită şi iubirea patriei.

Reflecţii – Mihail Kogălniceanu, 1817–1881

Limba noastră-i foc ce arde
Într-un neam ce fără veste
S-a trezit din somn de moarte
Ca viteazul din poveste.

Limba noastră – Alexe Mateevici, 1882–1917

Scanned with OKEN Scanner

E oare atât de greu de ales între capitalism, care înseamnă inegalitate în bogăţie şi comunism, care înseamnă egalitate în sărăcie?

În manuscris, – Ion C. Milcoveanu, 1883–1954

ꕥ

Deviza-i libertate şi scopul ei prea Sfânt,
Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină
Decât să fim sclavi iarăşi în vechiul nost'pământ.

Un răsunet, *în „Foaie pentru minte, inimă şi literatură"* –
Andrei Mureşanu, 1816–1863

ꕥ

Cine vrea să scrie româneşte, trebuie să şi gândească româneşte.

Copii – Iacob Negruzzi, 1893–1932

ꕥ

Prestigiul unui popor şi respectul de care se bucură în lume cresc odată cu producţia sa culturală.

*

Dacă nu există identitate de tradiţii statul se dizolvă.

Fulguraţii filozofice şi literare – Ion Petrovici, 1882–1972

ꕥ

Fiecare oră a istoriei cheamă pe scenă pe omul ei, care adesea e menit unui destin tragic.

Delirul – Marin Preda, 1922–1980

ꕥ

Scanned with OKEN Scanner

Poporul fără cultură n-are istorie, fiindcă n-are un criteriu care să stabilească valoarea evenimentelor petrecute.

Cultura română – C. Rădulescu Motru, 1868–1957

ꕥ

Când omul are un ideal înfruntă toate greutăţile.

Pădurea Spânzuraţilor – Liviu Rebreanu, 1885–1944

ꕥ

Astupaţi-vă urechea la glasul falşilor patrioţi. Astfel ţara va fi scăpată de trădători şi călăi.

C. F. Antologia I – Alecu Russo, 1819–1859

ꕥ

E o regiune frământată şi sălbatecă această parte a Orheiului. E o rămăşiţă din vechiul Codru al cronicei, cu stâncoase poteci de zimbri, cu pâraie trainice iezite de castori. E sălaşul acelor codreni care săreau cei dintâi pe cai sirepi la năvala tătarilor şi care se ridicau de multe ori cu sabia împotriva împilărilor domniei...

Drumuri Basarabene – Mihail Sadoveanu, 1880–1961

ꕥ

Numai prin cunoştinţa exactă a istoriei sale, prin expunerea adevărului asupra trecutului său, va putea un popor să găsească mijlocul de a învinge greutăţile ce va întâlni în cale.

Principiile – A. D. Xenopol, 1847–1920

ꕥ

Scanned with OKEN Scanner

DIN CUGETĂRILE UNOR CONTEMPORANI

Există un lucru pe care degeaba îl ai, dacă nu ţi se dă: dreptatea.

*

Degeaba susţin unii că puterea nu se măsoară în kilowaţi/oră, ci în kilowaţi: cine are puterea, o măsoară în ce vrea!

*

Pensia este amintirea salariului

Din volumul ***Epigrame... şi altele*** –
Corneliu Berbente, dr. inginer, profesor universitar, Bucureşti, 1938

Viii din moarte, morţii din viaţă:
Unii înalţă, alţii coboară –
A neamului carte!

*

În junglă lupta e mai simplă şi mai dreaptă: animalul apucă, mănâncă şi pleacă... La noi totul se înzeceşte: se mănâncă, dar se şi agoniseşte!

Scanned with OKEN Scanner

Bunicul, când se uita la cer, spunea: „Se schimbă vremea!". Când se uita spre apa Nistrului, spunea: „Se schimbă vremurile!".

*

Nu putem sări peste – NAŢIUNE – cum nu putem sări peste – vârste – !

*

Solidarizarea cu – Mapamondul – nu înseamnă fuga de – Satul natal:– Dimpotrivă!

*

Nu i-am aşteptat pe Americani, nici pe Ruşi; i-am aşteptat mereu, pe Români... să se deştepte!

*

De dragul paradoxului şi-a abjurat: Limba şi Ţara!

*

În dragostea de – cerul natal – e şi dreptul de proprietate asupra pământului natal; Însuşi: Dreptul la viaţă!

Din volumul ***Rugi, versificări şi alte închinări*** *–*
Arcadie Donos, actor şi scriitor, Bucureşti, 1923–2000

Personalităţile sunt cel mai tare criticate de către perso-nulităţi.

*

Când se ceartă cei mici este bine de cei mari, când se ceartă cei mari este rău de toţi.

*

Independentul este independent doar în măsura în care este dependent de... libertate.

Scanned with OKEN Scanner

*

Câştigul economiei socialiste faţă de cea capitalistă îl reprezintă... pierderile planificate.

*

Comuniştii au putut interzice grevele dar nu şi faptul de a te face că munceşti...

*

Avantajul „alegerilor libere" din socialism era că totdeauna ştiam dinainte cu ce ne-alegem...

Din volumul ***Din „afurisismele unui epigramist"*** *–*
Gheorghe Mitroaica, dr. fizician, Bucureşti, 1938

Pentru a pune capăt corupţiei ne-ar trebui un nou Vlad Ţepeş.

*

Opriţi jefuitorii de vise până nu se transformă în fiare.

*

Când justiţia este aservită puterii, până la ilegalitate nu mai e decât un pas.

*

De la patimă la nedreptate nu este decât un pas.

*

Unde nu există libertate, adevărul este pus în cătuşe.

*

Electorat: ring unde minciunile se admit oficial.

*

Degeaba ungi rănile istoriei, dacă ai contribuit la moartea ei.

*

Prea multe microfoane miros a securitate.

Din volumul ***„Sarabanda epigramelor", capitolul: Aforisme*** *–*
Gheorghe Penciu, proiectant-scriitor, Bucureşti, 1926

Scanned with OKEN Scanner

DESPRE CUGETĂRI

O cugetare? o lature de adevăr care scânteie.

Cugetări – Nicolae Iorga, istoric

Scanned with OKEN Scanner

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Pentru Epigrame

Volume de autor.

Epigramişti români de ieri şi de azi, Antologie – Nicolae Crevedia, Editura Eminescu, 1975.

Epigramişti români de azi, Antologie – Mircea Trifu, Dumitru Munteanu, Giuseppe Navarra şi George Zarafu, Editura Eminescu, 1979.

Epigramişti cu sau fără voia lor, Antologie – Giuseppe Navarra şi George Zarafu, Editura Albatros, 1983.

Antologia epigramei politice – George Zarafu, Editura Victor Frunză, 1994.

Culegerile Clubului Cincinat Pavelescu.

Revista Epigrama.

Pentru Cugetări

Volume de autor.

Coloana infinitului, Din gândirea română modernă – Alexandru N. Stănciulescu-Bîrda, Editura Albatros, 1983.

Trei secole de paradox – Eugen B. Marian, Editura Albatros, 1983.

Culegere de cugetări – Viorica Panaitescu, Editura Amurg Sentimental, 2001.

Dimensiunile spirituale ale Basarabiei – Maria Bâtcă, Fundaţia Culturală Libra, Bucureşti, 1998.

Arhiva Dr. Şerban Milcoveanu.

Scanned with OKEN Scanner

Tehnoredactor: I. S. MIRCEA
Procesare computerizată: Lucia Ioniţă

Bun de tipar: 1 aprilie 2003
Coli de tipar: 3,5;
Format: 16/61×86

Tiparul executat la **Pro Transilvania**

Scanned with OKEN Scanner

Armă cu trei tăișuri, epigrama, lesne travestită în madrigal sau epitaf, servește nu numai ca un divertisment delectant, dar și ca o unealtă a civilizației, prin stigmatizarea abaterilor de la o comportare demnă în cadrul societății.

Şerban Cioculescu

O cugetare? o latură de adevăr care scânteie.

Nicolae Iorga

ISBN 973-8463-19-x

Scanned with OKEN Scanner